

VIERDE WERELDBLAD

PB-PPIB-16019
BELGIE(N) - BELGIQUE

ATD = All Together for Dignity / Agir Tous pour la Dignité / **Samen voor waardigheid**
www.atd-vierdewereld.be / Nr. 219 / juni 2022 / Verschijnt vier maal per jaar

03 Dat is niet normaal

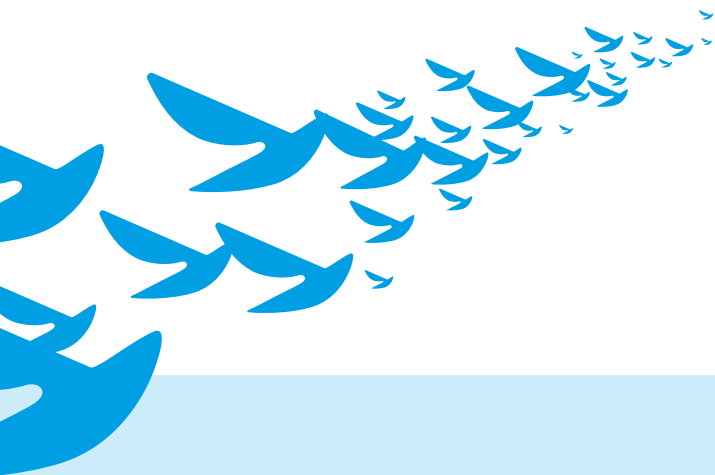

04 Het verdwaalde
woonbeleid

08 Kansen om te groeien

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobsaan 12
1040 Brussel
(02) 650.08.70
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be
Internationaal: **www.atd-fourthworld.org**
Over de stichter: **www.joseph-wresinski.org/nl**
facebook.com/ATDVla

Verantwoordelijk uitgever:

Marijke Decuypere
Victor Jacobsaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld.

**Voor giften van 40 euro of meer per jaar
ontvangt u een fiscaal attest.**

IBAN: BE89 0000 7453 3685
BIC: BPOTBEB1

U kan ATD Vierde Wereld
ook opnemen in uw testament.
Meer info hierover vindt u
op onze website.

GRAPHIUS

EDITO

"De wereld is om zeep, er gebeuren rare dingen om ons heen" zong Urbanus op cynische toon jaren geleden. De wereld van toen lijkt een paradijs in vergelijking met nu. Er speelt zich in onze achtertuin een oorlog af en de dreiging van een 'Derde Wereldoorlog' is actueler dan ooit. Een pandemie van ongekennde omvang heeft de wereld in haar greep gehad en een volgende lijkt een kwestie van tijd. Ondertussen speelt zich op de achtergrond een wereldwijde klimaatcrisis af waarvan we de gevolgen afgelopen zomer voor het eerst dicht bij ons gezien hebben in de valleien van de Vesder en de Maas.

De verleiding is groot om als ATD Vierde Wereld mee te stappen in dit gitzwarte verhaal van pessimisme. Er is nog zo veel onrecht. Er gaat bijna geen dag voorbij of armoede is op één of andere manier een nieuwsitem op het journaal, in de kranten of op sociale media.

Wanhoop lijkt het enige gepaste antwoord. Toch wil ik daar drie kanttekeningen bij maken.

Ten eerste moeten we beseffen hoezeer we dagelijks gehersenspoeld worden door de onophoudelijke stroom aan overwegend negatief nieuws. We staan er nauwelijks bij stil, maar het nieuws dat we te zien en te horen krijgen is slechts een fractie van de werkelijkheid en precies dat deeltje waar het ontzettend slecht gaat. Dat twee militanten met ons contact namen om te laten weten dat ze vluchtelingen uit Oekraïne wilden opvangen, zal nooit de voorpagina halen.

Daarnaast lijkt het mij belangrijk de dingen in perspectief te zien. Het klopt dat we op sommige vlakken achteruitgaan of stilstaan wat de strijd tegen armoede betreft. Maar ga je slechts 50 of 100 jaar terug in de tijd en dan stel je vast hoeveel sociale vooruitgang er wél geboekt is. Als er al sprake is van terugval, dan is het een terugval in de vooruitgang.

Tot slot is de kanttekening bij wanhoop voor mij ook een principekwestie. Bij het internationale onderzoek naar de verborgen dimensies van armoede werd een van de kern-dimensies van armoede benoemd als "strijd en verzet". Mensen in armoede zijn de eersten die zich verzetten tegen het onrecht van armoede, zij kunnen en willen die strijd niet opgeven, zij hebben niet de 'luxe' van de wanhoop. Hun strijd en verzet serieus nemen, kan niet zonder ook hun hoop te delen.

Wie dagelijks moet vechten om te overleven, kan natuurlijk eens de moed verliezen en de wanhoop nabij zijn. Daarom hebben we de komende zomer een vakantie gepland voor gezinnen in armoede. Een tijd om weer op adem te komen, hun strijdbijl even neer te leggen en samen met ons de hoop niet te verliezen.

Guy Malfait

DAT IS NIET NORMAAL

'Dat is niet normaal', raast Adam. Ik ben al een half uur bij hem op bezoek en "dat is niet normaal" valt om de haverklap in het gesprek.

'Ik probeer hulp te zoeken en te werken aan mijn verslaving. Ik klop daarvoor aan bij het CAW en een gespecialiseerde dienst. Ik kan daar pas volgende maand terecht: op de ene dienst is er iemand ziek en op de andere is de persoon die mij volgt met vakantie. Ondertussen moet ik mij maar zien te redden. Meer dan een maand moet ik wachten. Is dat nu hulpverlening?' roept hij boos.

'Morgen moet ik naar het OCMW. Ik ben het uur vergeten en wil mijn afspraak niet missen. Ik telefoneerde hen en de maatschappelijke werkster zou me terugbellen, maar dat gebeurde nog niet.' Nerveus neemt hij zijn smartphone en belt het OCMW. Wachtmuziekje. 'Dat liedje ken ik onder-tussen van buiten', lacht hij schamper. 's Ochtends zet je wat beltegoed op je telefoon en 's avonds is het al op-

gebruikt aan die wachtmuziekjes.' Vandaag heeft hij geluk en de onthaalbediende neemt snel op. Als ze hoort dat de maatschappelijke werkster die Adam opvolgt, nog niet terugbelde, zucht ze. 'Ik zet het nog maar eens op mail', belooft ze Adam.

Ik vraag aan Adam waarom hij het gratis nummer van het OCMW niet belt. 'Gratis nummer, daar weet ik niets van. Kom je dan wel bij het OCMW terecht?' Achterdochtig vormt hij het nummer. We horen weer hetzelfde wacht-muziekje. Nu moeten we er wat langer naar luisteren, maar zijn beltegoed smelt tenminste niet meer als sneeuw voor de zon. Na tien minuten krijgt hij antwoord. Adam herkent de stem van Dirk. Hij is inderdaad juist verbonden. Waarom wist hij niet dat het OCMW een gratis nummer heeft, vraagt hij zich af. 'Het is echt niet normaal hoe hulpverlening werkt', herhaalt hij hoofdschuddend. Zijn mantra.

Marijke Decuypere

▲ ATD Vierde Wereld in actie op de Housing Action Day (27 maart) in Brussel

HET VERDWAALDE WOONBELEID

Meer dan een halve eeuw focus op eigendomsverwerving vergeet de mensen die nooit in staat zijn om eigenaar te worden. Een te kleine sociale huurmarkt en een ongezonde private huurmarkt bieden geen antwoord. De Woonzaak wil daar verandering in brengen en pleit voor een woonbeleid dat het recht op wonen kan garanderen voor elk huishouden.

Na de tweede wereldoorlog moest de economie uit het slop. Het mantra was duidelijk: bouwen, bouwen en heropbouwen. De keuzes die overheden toen maakten, zijn bepalend voor het woonbeleid vandaag. Terwijl onze noorderburen kozen om veel woningen in publieke handen te houden, koos België resoluut voor een individueel eigendomsmodel.

Dat liep een hele tijd behoorlijk goed. Tot in de jaren 1970 konden ook mensen met lagere inkomens relatief makkelijk een woning verwerven¹. Toch vielen sommigen uit de boot.

Sinds de jaren 1980 werd het echter ook voor de lagere inkomens steeds moeilijker om een eigen woning aan te kopen. In dezelfde periode viel ook de sociale woningbouw

stil. In de jaren 1990 werd het 'recht op een behoorlijke huisvesting' in onze grondwet ingeschreven, maar tot een echte trendbreuk leidde dat niet. Met mondjesmaat werd er weer wat geïnvesteerd in sociale huurwoningen en er kwam een woningkwaliteitsregelgeving, maar daar bleef het bij.

Met de afschaffing van de woonbonus leek Vlaanderen klaar voor een ander woonbeleid. De Vlaamse Woonraad en het volledige middenveld vroegen namelijk om het geld dat daardoor zou vrijkomen te investeren in de private en de sociale huurmarkt. Daarvan kwam echter niets in huis. De budgetten werden gebruikt om de registratierechten voor de aankoop van een woning te verlagen en om de staatsschuld te beheersen.

Private huur

Dat is een gemiste kans. Amper een jaar geleden was er de Pano-reportage over de toestand op de huurmarkt. De verhalen van mensen in slechte woonomstandigheden op zoek naar iets anders gingen door merg en been. En ook de statistieken laten niks aan de verbeelding over². Bijna een derde van de huurdershuishoudens houdt na het betalen van de huur onvoldoende over om nog menswaardig te leven. Amper 4% kan rekenen op een overheidstussenschot in de vorm van een huurtoelage. Sinds in 2014 ook de huurregelgeving Vlaamse bevoegdheid werd, kon de Vlaamse regelgever er perfect voor kiezen om vanaf dan volop in te zetten op een privaat huurbeleid waarop kwaliteit en betaalbaarheid terug enigszins in evenwicht wordt gebracht. Maar daar is geen sprake van. Ambitie voor de private huurmarkt ontbreekt³.

“AMBITIE VOOR DE PRIVATE
HUURMARKT ONTBREEKT.”

Sociale huur

Slachtoffers van de wooncrisis zetten hun hoop op de sociale huurmarkt. 46% van alle private huurders komt effectief in aanmerking voor een sociale huurwoning⁴. De wachtlijsten zijn met 170.000 huishoudens nog nooit zo lang geweest⁵. Het duurt gemiddeld bijna 4 jaar voor je een toewijzing krijgt. Heb je pech met de plek waar je wil wonen of met je gezinssamenstelling, dan duurt het nog veel langer.

Ondertussen wordt er gesproken over historische investeringen in de sociale huur. Dat moet je met een stevige korrel zout nemen. Het ambitieniveau ligt nog steeds veel te laag om een antwoord te bieden op de steeds stijgende noden. Daarbovenop blijkt dat het voorziene budget niet wordt opgenomen door onze sociale verhuurders. Dat heeft te maken met complexe procedures, maar ook met het draagvlak van sociale huur bij lokale besturen. De Vlaamse regering weigert ondertussen manifest om die lokale besturen die het minimum aantal sociale woningen niet halen, hun verantwoordelijkheid te laten opnemen.

“DE WOONZAAK IS EEN
ONGEZIENE COALITIE DIE DIT
WOONBELEID IN VRAAG STELT.”

Wat ze ondertussen wel doet, is onzekerheid in de sector creëren. Vanaf 1 januari 2023 mag er namelijk maar één sociale verhuurder per gemeente meer actief zijn. Dat betekent dat de huidige sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren moeten splitsen en opnieuw fusioneren in een andere vorm met een nieuw werkingsgebied. Een huzarenstukje om dat op zo’n korte termijn te realiseren.

Dat heeft natuurlijk gevolgen. Veel van de huidige sociale huisvestingsmaatschappijen zijn duidelijk niet van plan om nog te investeren op plaatsen waar ze in de toekomst niet meer actief mogen zijn. Ze stellen noodzakelijke renovaties uit en nieuwbouwplannen worden niet meer uitgevoerd of opgemaakt. Meer nog, op verschillende plaatsen worden sociale woningen zelfs verkocht aan de private sector.

“DOOR DE -HISTORISCHE- WEIGERING OM ONZE SOCIALE HUURMARKT UIT TE BOUWEN, WERD DE EIGEN SCHAARSTE GECREËERD.”

Toewijzingen

Door de -historische- weigering om onze sociale huurmarkt uit te bouwen, werd de eigen schaarste gecreëerd. En dan komt het verdelingsvraagstuk aan de oppervlakte. Wie heeft recht op het beperkt aantal vrijkomende sociale woningen?

Op dit moment wijzen sociale huisvestingsmaatschappijen vooral toe volgens chronologie, met een aantal specifiek omliggende voorrang. Sociale verhuurkantoren verhuren dan weer op basis van woonnood aan mensen met de laagste inkomens. Doordat sociale huisvestingsmaatschappijen en sociale verhuurkantoren nu zullen samensmelten tot één woonmaatschappij per gemeente, werd ook beslist om tot een uniform toewijzingssysteem te komen.

Lokale binding wordt het belangrijkste toewijzingscriterium. Een stuk belangrijker zelfs dan chronologie. Wie tijdens de laatste 10 jaar minstens vijf jaar onafgebroken op het grondgebied verbleef, springt over de andere wachtenden. Lokale besturen kunnen dit nog verstrengen. Nu al zijn er die een lokale binding sinds de geboorte durven vragen. Deze voorwaarde zal gelden voor 80% van de toewijzingen. De uitgesproken focus op lokale binding wordt zo een uitsluitingsmechanisme. Wie in een andere regio wil gaan wonen en nood heeft aan een sociale woning, wordt dat in de praktijk belet. Wie in een andere streek wil gaan wonen omwille van bijvoorbeeld huiselijk geweld, omdat de kinderen

in die regio zijn gaan wonen, omdat je nog niet zo lang in het land bent of omdat je daar werk hebt gevonden, maakt in de praktijk amper nog kans op een sociale woning.

De resterende 20% toewijzingen zijn voorbehouden voor mensen met een extra of acute woonnood. De doelgroepen die hiervoor in aanmerking komen: mensen met een geestelijk gezondheidsprobleem die zelfstandig gaan wonen, mensen in slechte huisvesting, mensen in dreigende dak- of thuisloosheid, jongeren die begeleid zelfstandig zullen wonen en mensen in bijzondere omstandigheden van sociale aard. Helaas is die 20% minder dan de 30% toewijzingen die vandaag gebeuren aan mensen met een extra woonnood. Welzijnsorganisaties en OCMW's houden hun hart vast.

Woonzaak

Ons woonbeleid is op de verkeerde leest geschoeid. Eigendomsverwerving blijft ondanks financiële stimulansen onhaalbaar voor mensen met beperkte inkomens. Op de huurmarkt vinden ze niets betaalbaar dat ook kwaliteitsvol is en ze moeten maar blijven wachten op een sociale woning. Door de schaarste wordt de sociale huurmarkt bovendien steeds voorwaardelijker.

De Woonzaak is een ongeziene coalitie die dit woonbeleid in vraag stelt en ijvert voor duurzaam eigenaarschap, voor een volwaardige private huurmarkt en voor een veel grotere sociale huurmarkt. Dat vergt echter een beleid dat het geweer van schouder verandert. Hopelijk kan de klacht van de Woonzaak bij het Europees Comité voor Sociale Rechten daar verandering in brengen.

Joy Verstichele, coördinator Vlaams Huurdersplatform

¹ S. Winters, *Vlaamse Woonmonitor 2021*, Antwerpen / 's-Hertogenbosch, Gompel & Svacina, 2021

² <https://steunpuntwonen.be/de-vlaamse-woonmonitor-2021/>

³ <https://huurdersplatform.be/hb/actualiteit-hb/vlaams-regeerakkoord-sluit-ogen-voor-echte-problemen-op-huurmarkt/>

⁴ Heylen, K. (2019), *Doelgroepen sociale huur en specifieke segmenten op de woningmarkt*. Leuven: Steunpunt Wonen, 46 p.

⁵ <https://www.vmsw.be/Home/Footer/Over-sociale-huisvesting/Statistieken>

Dit artikel verscheen eerder in het tijdschrift Viewz.

“Elke keer als ik Marc voor een van de vergaderingen zie, krijg ik nieuws over zijn zoektocht naar een woning. Maanden is hij nu al op zoek. Het schiet van geen kanten op.

Zijn maatschappelijk werkster geeft hem nu en dan een lijst met beschikbare kamers, maar die zijn meestal al verhuurd als hij belt. Is de kamer nog wel vrij, dan moet hij eerst met het OCMW de waarborg zien te regelen. Tegen dan is de kamer allang verhuurd.

Op een sociale woning hoopt hij niet meer. ‘Wanneer die wachtlijst is afgewerkt, lig ik al onder de grond.’ Een maand geleden had hij goede hoop op een kamer.

Een dag later vertelde hij terneergeslagen dat hij de kamer niet kreeg.

De eigenaar had zijn maatschappelijk werkster verteld waarom: ‘Zijn gezicht staat mij niet aan.’ Marc kan die dag geen grapjes maken. Hij is kapot van die uitspraak. Aan iedereen die hij die dag op kantoor ziet, vertelt hij zijn verhaal. ‘Staat de miserie dan zo duidelijk op mijn gezicht geschreven?’

En dan nog, ik ben toch geen crimineel?’ Zijn lijf en gezicht zijn uiteraard getekend door het leven van de straat.

Ik vind niet de gepaste woorden om dat in alle eerlijkheid te zeggen.”

In ons boek “Aan de onderkant ligt de lat altijd hoger” lees je het verhaal van Marc en vele anderen. Meer info en bestellen via www.aandeonderkant.be

Als vervolg op ons boek ‘Aan de onderkant ligt de lat altijd hoger’ maakten we in samenwerking met Relas vzw 4 podcasts. Vier vrouwen vertellen hoe het is om in armoede te leven of ermee te maken te krijgen.

Brenda vertelt in haar podcast over haar moeilijke zoektocht naar een goede woning, een plek om thuis te komen:

‘Ik heb veel meegemaakt dat je een bepaald bedrag moest verdienen in de maand en dat het niet van de ziekenbond mocht zijn. Mijn hondje mocht niet binnen. Het was altijd iets.’

Je kan de volledige podcast beluisteren op onze website.

▲ Anna, Sam en Ellen (v.l.n.r.)

KANSEN OM TE GROEIEN

OVER ARMOEDE EN JEUGDWERK

Op een zonnige maandagavond hebben we met Ellen, Sam en Anna afgesproken in Gent. Ellen en Sam, zijn broer en zus en waren allebei betrokken bij de KSA in Oostende. Ellen was ook vrijwilliger bij de speelpleinwerking in Oostende, Sam bij die van Bredene. Hij werkt ondertussen voor de Vlaamse Dienst Speelpleinwerk (VDS). Anna was leidster bij de KSA in Aalter. Jente, vrijwilliger bij Pirliewiet vzw, zou ook deelnemen aan het gesprek, maar hij moest afzeggen wegens ziekte.

Jeugdwerk is heel intens en niet altijd makkelijk, maar onze drie gesprekspartners halen er ook voldoening uit. Ellen: "Het is een geslaagde dag geweest als alle kinderen in geuren en kleuren aan hun ouders vertellen wat ze die dag hebben gedaan. Als ze het gevoel hebben gehad dat ze zichzelf mochten zijn, dat hun talenten werden gezien en dat ze vanuit hun sterkte benaderd werden. Ik herinner me een jongen op het speelplein die hyperactief was. Hij kon niet stil zijn, ook niet bij het uitleggen van een spel, en dat gaf soms wrevel. Ik ben met hem gaan praten en probeerde ervoor te zorgen dat hij ook zijn draai kon vinden. Op het einde van de week vertelde zijn mama mij dat hij altijd lachend naar huis kwam na een speelpleindag."

Drempels

De deelname van kwetsbare jongeren aan jeugdwerk is niet altijd evident. Je hebt ten eerste een financiële drempel. Nog niet iedereen is zich daarvan bewust, vertelt Anna: "Op een bepaald moment kwam binnen de KSA in Aalter het voorstel om het lidgeld te verhogen. Normaal gezien worden zulke zaken besproken tijdens vergaderingen, maar omwille van de covidmaatregelen werd dit voorstel gelanceerd via een poll op Facebook. Ik stelde me daar meteen vragen bij: 5 euro is voor veel mensen niets, maar voor anderen heel veel. We hebben toen contact gezocht met het OCMW en De Toevlucht (vereniging in Aalter voor kansarme gezinnen.) Uiteindelijk hebben we een sociale raad opgericht over de verschillende jeugdbewegingen heen.

©Afta Putta Gunawan

Een voorbeeld van een actie die we hebben ondernomen is het verschuiven van de vriendjesdag van september naar februari. Op vriendjesdag mogen leden een vriendje meenemen naar de activiteit om hen te laten kennismaken met de werking. Op die manier hebben we gezorgd voor twee instroommomenten, omdat we weten dat september voor veel ouders een dure en drukke maand is. We hebben met alle jeugdbewegingen ook een infoboekje gemaakt met de troeven van elke jeugdbeweging, de locaties, hoeveel het kost en wat je moet doen als je het inschrijvingsgeld niet kunt betalen, zonder de leiding te moeten contacteren.”

Maar de financiële drempel is niet de belangrijkste zegt Sam: “Ik heb de indruk dat er in het jeugdwerk al veel inspanningen zijn geleverd om de financiële drempels weg te nemen. Er zijn sociale fondsen, verlaagd inschrijvingsgeld, ook materiaal zoals een slaapzak kan je vaak gratis bekomen. Tegelijkertijd merk je dat er nog veel andere drempels zijn. Ik heb eens een ‘extra laagdrempelige’ animatorcursus georganiseerd. Op een gegeven moment bleek dat twee meisjes er vandoor waren gegaan omdat ze in de namiddag een toneeltje moesten spelen voor de groep. Ze durfden zich niet te tonen. Dat is een les voor mij geweest.”

Ook Anna beseft dit: “We hadden via het OCMW een aanvraag gekregen voor de deelname van een jongere aan ons kamp. Dat was uiteraard geen probleem, maar de ouders hebben uiteindelijk vlak voor het kamp afgezegd. Hier speelde het financiële geen rol, maar was er een andere drempelvrees. We zijn ons daar bewust van. Binnenkort organiseren alle jeugdbewegingen samen een activiteit in De Toevlucht, in een omgeving die voor velen vertrouwd is.”

Sam: “Animatoren zijn soms zelf ook kwetsbaar. Ze grijpen dan bijvoorbeeld bij conflictsituaties onder kinderen terug naar de taal die ze thuis geleerd hebben en beginnen zelf te roepen. Het is goed dat de animatorenploeg zo divers

mogelijk is, maar dan is er professionele ondersteuning nodig. Kwetsbare gasten moeten kunnen groeien en zichzelf overstijgen.”

Het schoentje wringt

Omgaan met kwetsbare kinderen is niet gemakkelijk. Sommige animatoren kunnen moeilijk plaatsen wat er gebeurt. Er leven ook veel vooroordelen, zegt Ellen: “Ik herinner me een meisje bij de kleuterwerking van het speelplein. Ze stopte maar niet met huilen. Het is normaal dat er in het begin wat traantjes vloeien, maar na wat gek doen en samen spelen is het verdriet meestal voorbij. Maar dit meisje bleef maar huilen. Op een bepaald moment merkte ik op dat ze raar stapte en dat het lag aan haar te kleine schoentjes. Tijdens de pauze opende een van mijn mede-animatoren het rugzakje van het meisje. Er kwam een enorme sigarettengeur uit het rugzakje. Mijn mede-animator kon het niet laten om op te merken dat de ouders geen geld hebben voor schoenen, maar wel voor sigaretten.”

Sam: “Ik denk dat vorming een belangrijke rol kan spelen. Op sommige animatorcursussen is er een workshop rond armoede, ook bij de VDS. Soms is dat wel maar een keuzeworkshop. Er zou globaal nog meer moeten geïnvesteerd worden in vorming.”

Anna: “Bij de KSA moet je zelf een workshop rond armoede aanvragen, maar je kan bijvoorbeeld ook kiezen voor een vorming rond sjoeren. De KSA zou hier wel wat meer prioriteit aan mogen geven. Ook de gemeente of het OCMW zouden sturing en vorming kunnen aanbieden.”

Mindshift

Ook sensibiliseren rond referentiekaders is belangrijk, vindt Ellen: “Naargelang je ervaring opdoet, leer je sneller aanvoelen of iemand in armoede leeft, je kweekt er antennes voor.

We spraken ook met Jente nog over zijn ervaringen bij vakanties van Pirliewiet:

“Op vakantie gaan met Pirliewiet vraagt enorm veel energie van alle monitoren. Maar het geeft zoveel voldoening om te beseffen dat je die kinderen een week vol plezier aanbiedt en dat ze uit hun sociaal isolement zijn kunnen komen. Ook voor de monitoren is het een leerrijke ervaring. We luisteren vaak naar de verhalen van de kinderen op kamp. De kampen hebben ervoor gezorgd dat mijn blik op de maatschappij veel ruimer is geworden. Daarnaast ben ik ook tot het besef gekomen dat kinderen in kansarmoede soms heel veel te verduren hebben, zonder dat de samenleving hier van op de hoogte is.”

Beginnende animatoren hebben dat aanvoelen vaak nog niet. Op een bepaald moment hadden we onder de animatoren een discussie over kinderen die een zak chips mee hadden als lunch. Dat is uiteraard ongezond, maar het is nu eenmaal goedkoper dan een gezonde lunch. Eens je als animator je eigen bril kunt afzetten, leer je bijvoorbeeld ook hoe bepaalde kinderen en jongeren communiceren, vanuit de stress die armoede met zich meebrengt. Dan leer je om niet te veroordelen, maar om te begrijpen waarom een kind op een bepaalde manier reageert.”

Sam: “Langs de ene kant moet je animatoren sensibiliseren die er niets van kennen, langs de andere kant heb je een groep die zich wel al bewust is van de problematiek, maar gewoon de taal niet heeft om zich op cruciale momenten uit te drukken. Dan kan een vorming als ambassadeur of pleitbezorger misschien soelaas bieden?”

Sam heeft het ook over een noodzakelijke mindshift in het jeugdwerk zelf: “De nadruk ligt vaak op “goed spel”, zit het spel goed in elkaar? En een goede animator is iemand die een spel goed kan animeren. Misschien moeten we eerder de focus leggen op het feit of iedereen aan het spel heeft kunnen deelnemen en of alle kinderen mee waren. En of de animator met alle kinderen overweg kan.”

Groeien in vertrouwen

Omgaan met kwetsbare jongeren is een enorm leerrijke ervaring, beaamt iedereen. Ellen: “Ook al leefde de thematiek sterk bij ons thuis (*de mama van Ellen en Sam is betrokken bij ATD Vierde Wereld in Oostende, nvdr*), ik ben wel veel minder naïef geworden. Je hoort veel dingen, maar je staat er eigenlijk nooit echt bij stil welke verregaande gevolgen armoede heeft, niet enkel financieel/materieel, maar ook op emotioneel-cognitief en interrelationeel vlak. Je krijgt echt een beter beeld van armoede en je begint te beseffen welke kansen je zelf hebt gehad, wat die kansen betekenen en dat een gebrek aan kansen de voedingsbodem is voor heel wat problemen.”

Sam: “Ik had lange tijd een dubbel gevoel tegenover het engagement van mijn mama. Ik vond het wel knap wat ze deed, maar toch vond ik het bijvoorbeeld niet leuk dat er mensen bij ons thuis kwamen om te vergaderen. Ik heb zelf in een ‘middenklasse’ school gezeten en ik ben naar een ‘middenklasse’ jeugdbeweging gegaan waardoor ik bepaalde gewoontes heb overgenomen. Toen ik in het begin cursussen begon te geven, wist ik op het einde van de vorming de namen niet van de cursisten. En of je nu mee was of niet, dat was niet mijn probleem. Maar na een jaar of twee vorming geven, voelde ik dat dit niet klopte. Waarom kwamen de cursisten nooit vragen stellen aan mij? Ik had geen gezag vanuit vertrouwen, maar vanuit autoriteit. Toen ben ik bewust cursussen gaan geven aan kwetsbare jongeren. De eerste keer ben ik keihard tegen de muur gelopen, maar dat was tegelijkertijd enorm leerrijk. Door met jongeren in kwetsbaarheid te werken heb ik het gevoel te kunnen groeien, zowel in mijn manier van vorming geven, als in het leven in het algemeen.”

Interview: Marijke Decuypere, Evelien Lambrecht en Marte Lorent

Verdiepingsjaar internationaal vrijwilliaat
Voer samen met mensen in armoede wereldwijd acties voor een waardig leven

Ga een jaar voluit voor hervdeling van rijkdom, kennis, macht, solidariteit. Neem de tijd voor een zinvolle invulling van je leven en werk. Word één van die mensen die zich samen met mensen in armoede creatief en duurzaam inzetten voor mensenrechten en waardig leven voor iedereen.

Meer info? www.atd-vierdewereld.be (doe mee - word volontair)
Interesse? Mail je motivatiebrief en CV naar vanessa.joos@atd-vierdewereld.be

SOLIDARITEIT IN CRISISTIJD

De gruwel van de Russische invasie in Oekraïne grijpt ons naar de keel. Ze beweegt ons tot keuzen die onze grenzen verleggen. Vrienden delen de intimiteit van hun huis met vluchtelingen. Vrachtwagens rijden af en aan naar Oekraïne met hulpgoederen, verzameld door vrijwilligers. Er wordt veel geld opgehaald. En nog is het aantal vluchtelingen dat in België aanbeldt slechts een fractie van de miljoenen die Polen opvangt. Na de covidcrisis en de overstromingen in Wallonië wordt onze solidariteit opnieuw aangewakkerd. Geen mens die vindt dat er te veel voor de vluchtelingen gedaan wordt. In nood kent men zijn vrienden, zegt het spreekwoord. Dit is warme solidariteit. Proficiat België!

Opmerkelijk is dat ook het beleid zijn (figuurlijke) 'grenzen' van solidariteit verlegt. Vluchtelingen uit Oekraïne zijn onbeperkt welkom: ze krijgen meteen het statuut van internationaal beschermde personen, waardoor ze recht krijgen op een leefloon en het recht om hier te werken. Er worden in spoedtempo opvangdorpen gebouwd om te vermijden dat ze dakloos worden. Gemeenten krijgen financiële steun voor de opvang. Sociale woningen die leeg stonden in afwachting van renovatie worden snel woonklaar gemaakt. De agressor Rusland krijgt economische sancties opgelegd. We beseffen dat die ook onszelf pijn doen – onder andere door stijging van energie- en voedselprijzen – maar we zijn collectief bereid om dit offer te accepteren. Dit is beleid waar we trots mogen op zijn!

Tegelijkertijd botsen we op een nieuwe vraag: waarom solidair met één groep mensen, en niet met iedereen die in

een soortgelijke situatie leeft? Onze 'warme solidariteit' moet ook rechtvaardig zijn: zij mag niet gepaard gaan met discriminatie. Enkele voorbeelden:

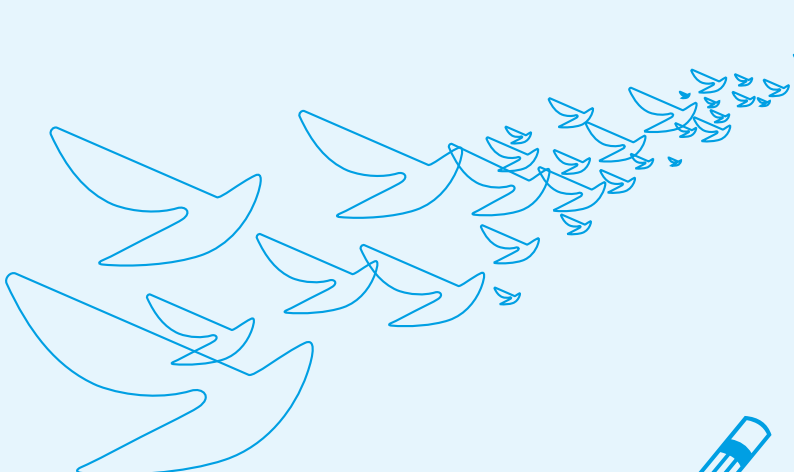
Vluchtelingen uit Oekraïne krijgen haast zonder onderzoek een (tijdelijk) verblijfsstatuut als internationaal beschermde personen. Plots blijkt mogelijk te zijn wat voor zo veel Syriërs, Afghanen, Tigrayers... al vele jaren onmogelijk bleek. Duizenden asielzoekers, vaak getraumatiseerd door dezelfde gruwelijke toestanden in hun land van herkomst, leven nog in onmenselijke omstandigheden in gesloten kampen aan de Europese grenzen. Wie toch tot in ons land is geraakt, slaapt wekenlang op de stoep van het Klein Kasteeltje, of leeft ondergedoken bij vrienden, zonder recht op onderdak, uitkering of werk - enkel op dringende medische hulp en onderwijs voor de kinderen. Waar zit het verschil? In hun herkomst, huidskleur, godsdienst, hun taal of opleidingsniveau misschien?

**"ONZE 'WARME SOLIDARITEIT'
MOET OOK RECHTVAARDIG
ZIJN: ZIJ MAG NIET GEPAARD
GAAN MET DISCRIMINATIE."**

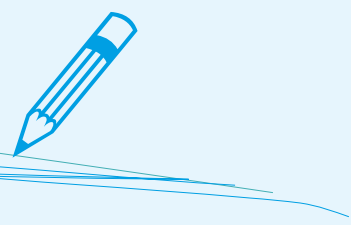
De Oekraïense vluchtelingen krijgen hier - terecht - een leefloon in afwachting van werk. Als zij voorlopig inwonen bij een Belgisch gezin worden zij voor dat leefloon niet als 'samenwonend' beschouwd. Dan zou hun uitkering immers meteen gehalveerd worden, terwijl zij alles kwijt zijn. Ook in het gastgezin worden eventuele sociale uitkeringen niet verminderd omdat er vluchtelingen komen inwonen. Het zou erg onbillijk zijn dat het gastgezin financieel 'bestraft' wordt als het vluchtelingen opvangt. Maar waarom gebeurt dat dan wel als iemand met een uitkering een dakloze thuis opvangt? Waar zit het verschil? Is dat dan geen daad van 'warme solidariteit' met een medemens in nood?

De bouw van 'nooddorpen' en het heropenen van leegstaande sociale woningen voor vluchtelingen zijn een moderne welvaartsstaat waardig. Maar waarom doen we dat ook niet voor de tienduizenden dak- en thuislozen in België? Alleen omdat ze geen oorlog hebben meegemaakt? Neen, want een aantal onder hen komt ook uit oorlogsgebied... Waarom dan? Crisissen zoals de covidpandemie, de overstromingen van vorige zomer of de Oekraïense oorlog schudden ons slapende geweten wakker. Laat ons consequent zijn in denken en handelen. De spontane barmhartigheid voor mensen in nood moet berusten op een duidelijke visie op mensenrechten.

Ides Nicaise

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT

Zaterdag 25 juni

GEZINSVAKANTIE

8-14 augustus: gezinvakantie in Geraardsbergen

Klussen en kennismaken met ATD Vierde Wereld in Brussel

15 tot 18 september 2022

Word één van die mensen die zich creatief
en duurzaam inzetten voor mensenrechten.
Kom mee op jongerenweekend!

Meer info en inschrijvingen

www.atd-vierdewereld.be/jongerenweekend

contact@atd-vierdewereld.be

02/650 08 71